

UKRAINIAN LABOR NEWS

PRINTED AND PUBLISHED WEEKLY BY THE WORKERS AND FARMERS PUBLISHING ASSOCIATION, LIMITED, A JOINT STOCK COMPANY, INCORPORATED UNDER THE LAWS OF MANITOBA, AT ITS HEAD OFFICE AND PLACE OF BUSINESS, AT THE CORNER OF PRITCHARD AVENUE AND MCGREGOR STREET IN THE CITY OF WINNIPEG, MANITOBA.

Subscription per year \$4.00 Telephone: 51 465

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

Газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу.

Влада Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, закорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Українським Робітничим Дому, на розі вулиць Пritchard і McGregor, у Вінніпегу, Ман.

Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

ЧОМУ ШИРИТЬСЯ НЕЗАДОВОЛЕННЯ МІЖ ФАРМЕРАМИ.

Оборонці капіталістичного ладу туманять людей, що буцім то незадоволення серед працюючих мас повстає не від того, що їх кривдять і визискують капіталісти, але через те, що його поширюють агітатори, яких звичайно називають "червоними", а найбільше комуністи. Розумна людина знає, що це брехня розрахована на те, щоб відвернути увагу населення від дійсних причин тяжкого становища і незадоволення працюючих мас.

Особливо завзяті працюють українські буржуазні наймити серед нашої робітничо-фармерської імміграції в Канаді в обороні капіталістичного ладу з надією, що за ванською ласкою і вони і пани височать. Як собачки гавкають вони проти комуністів і проти всего, що допомагає робітникам та фермерам організуватися для боротьби проти кривд і визиску, від яких вони терплять за теперішнього капіталістичного суспільного ладу.

Клопіт тільки в тому, що й фермерів до долі гніє тяжка доля і вони теж дошукуються дійсних причин свого тяжкого становища. Зрозумівши ці дійсні причини свого лиха, фермері теж організуються до боротьби проти несправедливого капіталістичного ладу. А в цій боротьбі вони щораз більше наближаються до промислових робітників. І ніяка сила не спинить ті робітничого ні фармерського руху, бо його викликають ті економічні і суспільні умовини, серед яких живуть робітники й фермери. Ось вам один із дуже багатьох та частих прикладів того, що примушує фермерів до організації і боротьби проти капіталізму.

Михайло Вербоуєвський, український фермер з Калдер, Саск., позичив в 1913 р. у "Торонто Джeneral Тросте Корпорейшн" 650 доларів. Корпорація, як звичайно, взяла моргедж на ферму. Тоді нашому землякові і в голову не йшло, до чого той моргедж його доведе. Гадає, що рік-за роком буде поволі сплачувати свій довг таї проценти від нього і виплатити. І платив. Платив корпорації, скільки міг, платив та відробляв податок кожного року і здавався йому наприкінці 1926 року, що от-от повинні-б його клопотати з довгом покінчитися. Бо-ж заплатив він вже був корпорації до того часу \$1,194.99, тобто майже дванадцять соток доларів, отже мало не два рази стільки, що в ньій повинен. Але, замість справдження надій нашого земляка на скорі звільнення ферми від моргеджу, сталося шось зовсім інше: в жовтні 1927 р. "Торонто Джeneral Тросте Корпорейшн" забрала з нього ферму на свою власність і домагається від нього дві тисячі доларів, якщо він забавив-би її назад собі відкупити.

Як-же це так? Хіба-ж так можна? Як це назвати? Це-ж грабунок! Так міркували фермері, що довідалися про це, що сталося. Наш земляк написав до редакції "Фармерського Життя". Просить поради. Товариш редактор розказав нам всім про цей "новий випадок". Ніякого сумніву не може бути, бо пошкодований наш-земляк прислав всі свої речі, отримані за заплачені ним корпорації гроші, та за заплачений податок.

Ось вони — речі на \$1,194.99, які Михайло Вербоуєвський заплатив "Торонто Джeneral Тросте Корпорейшн". Приглянувшись їм ближче, зауважується така цікава штука: одержані корпорацією гроші зараховується здебільша не на сплату позиченої суми або процент, а на "одер чарджес" (інші рахунки). Які це "інші рахунки" ні довший, ні ми не знаємо. Бо що це може бути поза капіталом, процентом і податком, якого впрочи корпорація не платила. Одне тільки ясно, що чоловік позичив в корпорації 650 доларів, а заплатив їй \$1,194.99 і, помімо того, залишився ще на більш як \$1,600 в довгу, через що й пропала його ферма.

Як редакция "Ф.Ж." написала в цій справі до "Торонто Джeneral Тросте Корпорейшн", то на перший лист отримала відкрити відповідь, що корпорація мала спершу моргедж на 650 доларів на ферму Вербоуєвського. Не зважаючи на те все, що він платив корпорації, він винен був їй ще поверх шіснадцять соток доларів і тому вона в жовтні минулого року забрала з нього ферму, а йому ще й реит рахує від початку січня 1927. Корпорація, як говориться в її листі, готова віддати йому ферму назад за дві тисячі доларів. І все це за 650 доларів, за 15 років. І це не якийсь поодинокий випадок. Це тільки один з численних випадків, дая прикладу.

Немає сумніву, що всі ті фермери, які коли небудь пройшли або пройдуть такий самий досвід, залишаться ворогами капіталістичного ладу. А їх тисячі. У кожній провінції десятки тисяч фермерів мучаться в сітках капіталістичних павуків. Де-далі той визиск, особливо-ж опутування фермерів фінансовим капіталом, відбувається так нахабно, при такій очевидній підтримці судів і інших урядових інституцій, що це не може не кидатися у вічі агентам цієї людини.

Нехай би буржуазні агенти пішли тепер до нашого земляка Вербоуєвського в Калдер, Саск., переконувати його про справедливість капіталістичного визиску, та про те, що то лише комуністи безпідпорою поширюють незадоволення. Він сьогодні дав би їм таку відповідь, від якої їм зробилося-б неприємно. Бо переконався і навчився на власному, гіршому досвіді.

А це, повторюємо, не випадок, а тільки одна із тисяч жертв системи капіталістичного визиску. Оце й є джерело незадоволення, яке поширюється серед фермерів. І буде воно зростати до того часу, поки робітники й фермери не візьмуть громадських справ у свої руки та не зроблять кінця капіталізму.

ЯК ПОВИННІ МИ СВЯТКУВАТИ ДЕСЯТУ РІЧНИЦЮ ТУРФДІМ.

В днях 24. й 25. березня святкуємо десятирічний ювілей існування культурно-освітньої організації в Канаді — Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім.

Десять років пройшло скоро, але коли пригадаємо собі, які то були ті часи, коли започатковано нашу організацію, то побачимо, що це була не легка справа. Засновано її в післявоєнний час, до того ще в капіталістичній країні, де звичайно мусять бути вороги робітничого руху, а між ними немало такі "наших рідних" Українці.

І коли вважити під увагу ті труднощі, з якими боролася наша організація, то дожемо бути горді з наслідків десятирічної праці. Наша організація, при допомозі робітничої преси, відкрила тисячам робітників і фермерів очі, які перед тим дивилися на світ з байдужістю. Завдяки культурно-освітній організації, тисячі працюючих вступили на правильний шлях.

Серце нашої організації знаходиться в Вінніпегу, а з того центра розгалужуються нерви по всіх закутках Канади. Майже в кожній місцевості, де живуть українські робітники чи фермери, запущена коріння організація, яка поставила собі за завдання підготувати працюючих до кращого майбутнього. Вона несе промінь світла по всіх закутках Канади, де тільки живуть українські працюючі маси.

Ми, робітники й фермери, можемо сміло сказати, що ми горді нашою організацією! Вона бореться з ворогом темноти, який є причиною рабського положення людини. Наша організація бореться успішно з альголем, неграмотністю, некультурністю, забобонністю та різними галапамі, які нищать організм працюючих.

Велику частину праці вже пророблено, але не треба забувати, що перед нами ще далека терниста дорога. В нас є перешкоди, які треба негайно усунути. Вони тоять нашу організацію й недають спромо-

ги розвинути працю, як слід. Одною чи не з найбільших перешкод — є довгі на деяких поодиноких домах на провінції, так і на центральному будинку — друкарні й школи. Від тих довгів приходиться часто платити відсотки, а хоч би й вичити грошей у товаришів без проценту, то все така з довгами є великий клопіт. Вони справляють немало клопоту й гризоти.

На нашій центральній інституції тяжіть великий довг, який паралізує роботу центра, й коли ми не позбудемося його, то на будуче заробить нам багато школи. Річ природна, що коли центр, як в тілі, наприклад серце, не функціонує, як слід, то цілий організм паралізується.

Отже, коли ми будемо святкувати десяти ріковини, треба рівночасно розгорнути широку кампанію за сплатенням довгу друкарні й школи. Треба оздоровити наш центр, від якого залежить праця на місцях. Товариші робітники й фермери! Я знаю, що ми не багатирі, але громада по нігці, бідному сорочка, як каже народна посьовища. Ми поборили це більші труднощі. Я свято вірю, що коли ми зрозуміємо наше завдання коли віднесемося ширше до цієї справи, то на другий місяць з довгу й сльду не остане.

Наші вороги, найбільше такі "наші" неписьменні, стараються пошкодити нам на кожному кроці. Вони димуть неважністю до всего, що робітники й фермери обходяться без їх допомоги, провадять роботу своїми власними силами, навчаючи на паний з патріотичного табору. Але їм вже нічого не допоможе. Майбутнє належить до працюючих.

Позбутися довгу на центральному домі — це буде найкращою відплатою на наклісти наших ворогів.

Хай живе й розвивається Товариство Український Робітничо-Фармерський Дім!

Раджайна, Саск.

IV. Переходимо до освітньої галузі праці нашої організації, хоч ще здалося-б організувати про це сказати про організаційну галузь. Ц.В.К. ТУРФДім і Десяті З'їзд видвинули на ювілейний рік для переведення в життя в галузі освітній такі ключі:

Знищити в 1928 році неписьменність в організації! Підвищити освіту й класову свідомість серед членства через встановлення освітніх курсів, спільних читань, устроювання лекцій на різні теми!

Виховати власних інструкторів, вчителів, заосмотрити ними всі діточі школи та підготувати ґрунт для встановлення при нашій організації робітничого університету!

Зміцнити й поширити серед працюючих свою робітничо-фармерську пресу!

Ой, забагато того всего — скаже дехто. І справді таки для того, хто не хоче або лінується вчитися. Забагато для тих, в кого книжки в бібліотеках порохом попрпадали, ба "нема часу" читати. Забагато для тих кому хочеться ввечерю піти до кума, до свата, до сусіди й просядти цілий вечір, перемелюючи різні нісенітничі про те, що хось там з кимсь посварився, побився, що в когось там поліція найшла самогон.

Годі також себе дурити, що чоловік стане свідомим, очинитим і буде у всьому як слід розбиратися, коли він кілька разів піде на масові робітничі мітинги, послушає, солодко дри-

Похорон жертви страшного пожежу в копальні золота, Голінджера, в Тімміс, Онтаріо.

маючи гарного промовця чи лектора. Ні, наука так легко не дається. Промовця чи лектора добре послушати для доповнення свого знання. Навіть коли десь в місцевості заснується освітній тримісячний чи шістьмісячний курс і учень, що на него вчаше, буде вчитися лише в той спосіб, що слухачинський готового, що йому вчитель скаже, а поза тим сам власним мізком не ворухне — то жалься боже, з такої "науки" мало буде користі.

Учитель на курсі — де все одно, що провідник сліпого. Він тільки вказує кудю йти, здираючи полуду з очей. Але йти треба власними ногами. Витися — це значить працювати над собою безперестатку. І не насильно, але з любов'ю. Треба полюбити знання, а тоді праця над його здобуттям буде насолодою.

Є люди, які кажуть на вчєного: "От добре йому, він знає, бо він покінчив школи". Але скільки є між людьми таких, що покінчили школи й пргте остали йолупами? А скільки ми знаємо робітників, що самотужки, власними силами, при певній допомозі організації, стали людьми розумними, письменними.

Школа — добре. Вищі Освітні Курси й місцеві курси — також добре. Вони дають нам певний кадр досвідчених людей, інструкторів. Але ми говоримо про загальне освітнє піднесення членства організації. Коли ми маємо зараз Вищий Освітній Курс, на якому вчиться кілька десятків курсантів, то робимо ми це не тому, щоб виховати в організації

якусь спеціально вчену касту, а окрему управилювану групу. Ми хочемо виховати власних інструкторів, які потім, розіхавшись по різних місцевостях, допомогли-б освітньому віднесенню загального членства наших організацій. Виховуючи власних вчителів, ми маємо на меті лише поглиблення освіти серед членства всіх наших організацій, маємо на меті культурне виховання робітничо-фармерських дітей, або іншими словами — маємо на меті здійснення перших дох ключів, наведених на початку цієї статті.

Що-ж для цього треба в першу чергу зробити нам всім? В першу чергу треба підтримати матеріально Вищий Освітній Курс і дати змогу його успішно закінчити. Це значить — треба, щоб всі наші організації й кожний член га членкиня виконали свої зобов'язання зглядом Вищого Освітнього Курсу — заплатити оподаткування на него, чи взагалі в якийсь інший спосіб внесли на него свою належність.

Одночасно, не чекаючи й на курсантів, всім наші організації повинні повести просто ударні кампанії за поглиблення грамотності своєю членства. Так саме кожний член й членкиня, які до цього часу за небували своєю освіту, повинні присвятити її більше уваги. Треба покидати оті прокляті звички — піти до кума чи до сусіди поспідити, покурити та про дурничі поговорити. А коли вже піти, то піти для того, щоб разом почитати корисну книжку, газету, поговорити над прочитаним, або щоби разом скласти гарного дописа до своєї газети про положення в своїй місцевості.

Що читати? Які книжки? У нас тепер є що читати. Є гарні книжки про економічні науки, соціальні, політичні, про різні галузі робітничого й фармерського руху. Сухі вони, тяжкі — тоді взяти для читання гарні оповідання. Вони легко зрозумілі й витворюють в читача любов до книжки. Правда, серед оповідань треба вибрати розбиратися. Не варто читати все, що попаде під ру-

ки. В книжках є гарна наука, але є також хитро захована отрута. Тому ті, що не амють, це самі розбиратися як слід у виборі книжок до читання, повинні порадитися в свідоміших, очитаних товаришів. Найкраще робити це організовано за певною системою. Дуже добре, щоб влаштувати в організації спільні читання.

В-першу-ж чергу треба поставити вивчення української мови — граматики. Ми, Українці, говоримо українською мовою, але мова та неоднакова в того, хто грамотний, очитаний, а хто не читає й не дбає про науку. Вчитися-ж, товариші, ніколи не пізно і не встидно. Навпаки, встидно дармувати. Є робітники, які кажуть: "Я не маю нагоди вчитися, бо я працюю по лісах, кемах, залізничних, майнах". Ні, товариші! Можна вчитися навіть в лісі, на залізничі, в копальні, всюдї, де тільки працюєш. Всюди до тебе зайде газета, книжка, журнал. Правда, умовини праці над поглибленням свого знання там тяжчі, як в місті, але й там-можна таки попрацювати над собою.

Тому ми кличемо нині до науки, до свідомости не тільки тих, що живуть організовано в містах та містечках, але й тих, що розсіпні по широким просторах Канади й живуть одним, чи невеликими гуртами. Нині, в десяти ріковини Товариства Український Робітничо-Фармерський Дім, ми кличемо не тільки членство наших організацій, але українське робітничтво й фармерство взагалі йти за кличами Ц.В.К. ТУРФДіма й братися ширше за освідмлення себе. Гарна робітничо-фармерська газета, журнал — від нині повинні бути нашими нерозлучними товаришами! Не тільки читаймо їх і поширюймо, але й самі творім їх, описуючи в них власні положення, поборюючи через них нашу байдужність, недбалство, і підносячи завзятість і активність.

Активність, рух — це життя! Недбалство, лінивість — це гниль!

Волонєрь.

ЗА ЗОЛОТО ДЛЯ МІЛОНЕРІВ.

Продавець замість "У.Г." подає через помилку "Канад У.Крайція".

— Перепрошаю, я замість "У.Г." продав вам "К.У." — То нічого, — відповів покупець, — то одно й те саме і для мене нема ріжницї, бо обі ці газети однакові.

— І в числах нема ріжницї і в назві нема ріжницї, — повторив продавець усміхаючись.

Яка несправедливість! Пишуть українські проти-робітничі газети, що в Радянському Союзі урядниками є "бувші шевці", цеб-то комісарами, а судьями (аж чогось страшно вимовити) — "бувші сторожі готелів".

Говорить народна приповідка: "Що тверезою на умі, то п'яниці на язичі".

Тепер вже найбільше забижть чоловік довідається, що це не є "найприроднішою річею" накидатися на владу працюючих, а шось це є доларовий принцип боротьби проти робітничо-селянської влади тому, що вона позбавила класу пануючих права поневолювати її.

От в чім "найприродніша річ".

"Вільнодумність".

"Все живе пристосовується до оточення, що навколо його, і без пристосовання прожити не може. Де є непристосованість, там ми бачимо руїну життя, часткову чи повну". (А. Богданов, "Наука про суспільну свідомість").

Людина може загнути одну ногу через другу та думати про міліони доларів, може снитися в сні про всілякі чуда, може давати своїм думкам волю свобідно думати, але коли приходиться до справи, то мусить поступати так, як вимагають соціальні відносини та інші закони. Тут думки мусять пристосовуватися до оточення, бо інакше загинуть, руйна життя.

Дарма, що українські проти-робітничі газети балакають про "вільну думку", бо одна з дру-гого витягне "вільнодумність". Одна другу побиває за те, що ця не хоче так писати, так думати, як вона.

Григорій проповідує "вільнодумність", але "У.Г." за що "вільнодумність" "гатиць" його, а Григорій "гатиць" в "К.Ф." "У.Г." за те, що той "вільнодумно" висловлюється про Григорієва. В Народно́му Дому у Вінніпегу були "вільнодумці", яких сам "У.Г." вчив "вільнодумати", але коли з теорії перейшло трохи в практику, "У.Г." "вильня" Народно́й Дім і його "вільнодумці".

Біда в тому, що редактори та інші "політики" з петлюрівського і інших "неькодулупських" таборів, не хотять чи не можуть помістити в своїх квадратючих головах того, що у них "вільнодумність" не існує. З такою "вільнодумністю" у них загинула Укр. Нар. Республіка, так опинилися всі українські "великі політики", на смітниках, бо не вмїли пристосовуватися до економічних, політичних, соціальних умовин, до оточення серед якого жили.

Франко писав:

"Отрута є але вивчена наука. Отрута є нестравлена їда: Для бідних грута—взяйна порука, Старому трута—жінка молода".

Для "неькодулупських" редакторів є отрутою перо, папір і чорнила, а для політиків є отрутою будова нової національної держави з панамі та гетьманами на чолі.

Драпака.

ЗАМІТКИ.

Недодовнена біографія.

П. Р. Стасюк, опісуючи в православнім органі "заслуги редактора того органу, описав, як той редактор редагував колись над собою безперестатку. І не насильно, але з любов'ю. Треба полюбити знання, а тоді праця над його здобуттям буде насолодою.

Є люди, які кажуть на вчєного: "От добре йому, він знає, бо він покінчив школи". Але скільки є між людьми таких, що покінчили школи й пргте остали йолупами? А скільки ми знаємо робітників, що самотужки, власними силами, при певній допомозі організації, стали людьми розумними, письменними.

Школа — добре. Вищі Освітні Курси й місцеві курси — також добре. Вони дають нам певний кадр досвідчених людей, інструкторів. Але ми говоримо про загальне освітнє піднесення членства організації. Коли ми маємо зараз Вищий Освітній Курс, на якому вчиться кілька десятків курсантів, то робимо ми це не тому, щоб виховати в організації

якусь спеціально вчену касту, а окрему управилювану групу. Ми хочемо виховати власних інструкторів, які потім, розіхавшись по різних місцевостях, допомогли-б освітньому віднесенню загального членства наших організацій. Виховуючи власних вчителів, ми маємо на меті лише поглиблення освіти серед членства всіх наших організацій, маємо на меті культурне виховання робітничо-фармерських дітей, або іншими словами — маємо на меті здійснення перших дох ключів, наведених на початку цієї статті.

Що-ж для цього треба в першу чергу зробити нам всім? В першу чергу треба підтримати матеріально Вищий Освітній Курс і дати змогу його успішно закінчити. Це значить — треба, щоб всі наші організації й кожний член га членкиня виконали свої зобов'язання зглядом Вищого Освітнього Курсу — заплатити оподаткування на него, чи взагалі в якийсь інший спосіб внесли на него свою належність.

Одночасно, не чекаючи й на курсантів, всім наші організації повинні повести просто ударні кампанії за поглиблення грамотності своєю членства. Так саме кожний член й членкиня, які до цього часу за небували своєю освіту, повинні присвятити її більше уваги. Треба покидати оті прокляті звички — піти до кума чи до сусіди поспідити, покурити та про дурничі поговорити. А коли вже піти, то піти для того, щоб разом почитати корисну книжку, газету, поговорити над прочитаним, або щоби разом скласти гарного дописа до своєї газети про положення в своїй місцевості.